Smanjenje šteta: A da je tvoje dijete?

Provoditelj: Zajednica Pape Ivana XXIII
Godina provedbe: 2025

Kratki opis programa

Program je usmjeren na smanjenje štete, odnosno pokrivanje zdravstvenih i socijalnih problema konzumenata alkohola i neopijatskih sredstava te osoba s iskustvom ponašajnih ovisnosti ulaganjem u stručnost djelatnika, kreiranjem online intervencija, umrežavanjem i aktivnostima u noćnom okruženju.

Aktivnosti koje se provode:

Savjetovanje i psihosocijalna potpora za maloljetne eksperimentatore, mlađe punoljetnike, osobe s dualnom dijagnozom, konzumente neopijatskih ovisnosti oba spola, osobe ovisne o kockanju, alkoholu i/ili psihoaktivnim tvarima te njihove obitelji i partnere; edukacije stručnjaka; povezivanje korisnika sa Zavodima za socijalni rad, područnim Zavodima za zapošljavanje i Službama za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo te Zavodom za dualne dijagnoze; punktovi sa štandovima ispred noćnih i rekreativnih okruženja uz dijeljenje edukativnih materijala i vode; prikupljanje anonimnih anketnih upitnika o prevalenciji konzumacije alkohola, psihoaktivnih tvari i kockanja; aktivnost informiranja i savjetovanja za voditelje i djelatnike noćnih klubova; aktivnost online intervencije; pružanje usluga taxi vožnje nakon noćnih izlazaka; aktivnosti tjelovježbe za osobe s dualnom dijagnozom; stručni skup; telepsihijatrijska skrb za korisnike; promocija.

Sažetak programa

Opći cilj ovog programa bio je unaprjeđenje provedbe učinkovitih programa smanjenja štete, pomoć i podrška maloljetnim eksperimentatorima, osobama s dualnim poremećajem i neopijatskim ovisnicima u pokrivanju zdravstvenih i socijalnih problema nastalih zbog problema ovisnosti. Navedeni cilj programa ostvaren je ispunjavanjem specifičnih ciljeva, a to su:
1.Unaprjeđenje znanja i vještina stručnjaka neophodnih za rad s korisnicima (NPS, ponašajne ovisnosti i dr.). – odnosi se na aktivnost stručnog skupa koji je najznačajniji pozitivan utjecaj na sudionike polučio na informiranost o problematici i novim trendovima u području ovisnosti.
2.Unaprjeđenje i proširenje zdravstvenih i socijalnih usluga u području smanjenja štete i očuvanja mentalnog zdravlja – odnosi se na aktivnosti savjetovanja i psihosocijalne podrške, povezivanja korisnika sa Zavodima za socijalni rad, područnim Zavodima za zapošljavanje i Službama za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo te Zavodom za dualne poremećaje; online intervencija, aktivnostima tjelovježbe i telepsihijatrijske skrbi za korisnike; informiranja i savjetovanja voditelja i/ili djelatnika noćnih klubova/barova, dijeljenja bonova za besplatne taxi vožnje i punktova sa štandovima ispred noćnih klubova. Direktnim kontaktima s različitim dionicima korisnici su povezani s djelatnicima iz različitih sustava povećana im je dostupnost usluga te su im pružene informacije i podrška u rješavanju poteškoća; osiguran je brži protok informacija te je postignuta uravnoteženost i veća dostupnost usluga i za korisnike koji se nalaze na teže dostupnim područjima; prilikom kriznih intervencija osobama s dualnim poremećajima omogućena podrška putem online intervencije od strane zdravstvenih djelatnika što je dovelo do ublažavanja rizičnih zdravstvenih stanja koji su nastali kao posljedica konzumacije alkohola i/ili psihoaktivnih sredstava; aktivnostima tjelovježbe s radnim terapeutom kod osoba s dualnim poremećajima na Zavodu za dualne poremećaje Klinike za psihijatriju Vrapče postignut pozitivan utjecaj na raspoloženje korisnika, povezanost i tjelesne karakteristike; osiguravanjem telepsihijatrijske skrbi kod korisnika terapijske zajednice postignuto je ublažavanje zdravstvenih posljedica i očuvanje mentalnog zdravlja; podijeljeno je 320 bonova za besplatne taxi vožnje u svrhu prevencije prometnih nesreća uslijed konzumiranja alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci; podignuta je svijest i informiranost o rizicima i posljedicama konzumacije alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci; informirani su vlasnici i/ili djelatnici noćnih klubova/barova o kaznenim posljedicama uslijed prodaje alkohola maloljetnicima kao i odgovornosti

ugostitelja u razvijanju zaštitnih okruženja za mlade, ali i odrasle.
3.Unaprjeđenje multidisciplinarnog pristupa, umrežavanja i senzibilizacije lokalne zajednice (s naglaskom na maloljetne eksperimentatore i ovisnike s dualnom dijagnozom) – odnosi se na stručni skup, osnaživanje partnerstva udruge i ostalih dionika u razvoju i provedbi projekata i programa, promociju programskih aktivnosti te punktove sa štandovima. Stručnim skupom postignut je pozitivan utjecaj u području umrežavanja i ispunjavanja potrebe stručnjaka za stručnom podrškom; oglašavanjem u medijima, točnije novinama i internetskim portalima šira javnost je senzibilizirana na problematiku ovisnosti i važnost djelovanja u ovom području; osnaživanjem partnerstva i povezivanjem korisnika sa drugim institucijama unaprijedili smo multidisciplinarni pristup i pružili sveobuhvatnu i kvalitetniju uslugu osobama s problemom ovisnosti.

1. Županije provedbe
Dubrovačko-neretvanska, Splitsko-dalmatinska, Grad Zagreb

2. Ciljevi programa
Opći: Opći cilj ovog programa je unaprjeđenje provedbe učinkovitih programa smanjenja štete, pomoć i podrška maloljetnim eksperimentatorima, osobama s dualnim poremećajem i neopijatskim ovisnicima u pokrivanju zdravstvenih i socijalnih problema nastalih zbog problema ovisnosti.
Specifični: Navedeni cilj programa ostvaruje se ispunjavanjem posebnih ciljeva:
P1: Unaprjeđenje znanja i vještina stručnjaka neophodnih za rad s korisnicima (NPS, ponašajne ovisnosti i dr.).
P2: Unaprjeđenje i proširenje zdravstvenih i socijalnih usluga u području smanjenja štete i očuvanja mentalnog zdravlja.
P3: Unaprjeđenje multidisciplinarnog pristupa, umrežavanja i senzibilizacije lokalne zajednice (s naglaskom na maloljetne eksperimentatore i ovisnike s dualnom dijagnozom).

3. Ciljana skupina
Intravenozni korisnici droga, Neintravenozni korisnici droga

4. Koje od navedenih aktivnosti smanjenja šteta provodi udruga
Distrubuiranje materijala, Savjetovanje, Drugo

5. Broj podijeljenog materijala
Broj kondoma:
Broj igala:
Broj štrcaljki:
Broj primjeraka edukativnog materijala: 100 brošura

6. Broj prikupljenog materijala
Broj igala:
Broj štrcaljki:

7. Lokacije na kojima se vrši zamjena materijala

8. Gradovi/mjesta na kojim se vrši zamjena materijala te broj lokacija u pojedinom gradu/mjestu
Mjesta na koje izlaze vanjski radnici: Edukativni i promotivni materijal, boce vode i taxi bonove dijelili smo ispred noćnih i rekreativnih okruženja te tijekom većih događanja u sljedećim gradovima: Makarska, Vrgorac, Ploče, Metković i Split.
Drop-in centar:

9. Način prikupljanja podataka o korisnicima programa smanjenja šteta
Anketni i evaluacijski upitnici, intervju.

10. Broj osoba u programu smanjenja šteta
Korisnici: 974
Stari korisnici: 59
Novopridošli korisnici: 888

11. Broj osoba po spolu u programu smanjenja šteta
Korisnici muškog spola: 573
Korisnici ženskog spola: 374
Novopridošli korisnici muškog spola: 538
Novopridošli korisnici ženskog spola: 350

12. Broj ovisnika o drogama u programu smanjenja šteta koje su zaražene zaraznim bolestima
S hepatitisom B: 0
S hepatitisom C: 7
S HIV-om: 1

13. Evaluacija programa
Evaluacija procesa: Da
Metoda evaluacije procesa: Za praćenje i vrednovanje provedbe programa koristila se evaluacija procesa metodologijom praćenja radnog plana. Procesnom evaluacijom, utvrđeno je kako su u ovom izvještajnom razdoblju provedene sljedeće aktivnosti:
Evaluacija učinka: Da
Metoda evaluacije učinka: Vrednovanje rezultata, odnosno željenih ishoda programa za korisnike, kao i njegov utjecaj na ispunjavanje ciljeva poziva mjeren je vanjskom evaluacijom.
Najvažniji rezultati evaluacije: Broj isporučenih usluga i broj korisnika obuhvaćenih programom, broj prikupljenih upitnika o prevalenciji konzumacije, broj podijeljenih materijala, zadovoljstvo korisnika sudjelovanjem u provedenim aktivnostima, raspoloženje i motivacija korisnika, znanja i vještine stručnjaka u području rada na smanjenju štete, razina uključenosti svih predstavnika programskih aktivnosti i lokalne zajednice, razina dostupnosti usluga korisnicima.

Najvažniji rezultati evaluacije:
Za praćenje i vrednovanje provedbe programa koristila se evaluacija procesa metodologijom praćenja radnog plana. Procesnom evaluacijom, utvrđeno je kako su u ovom izvještajnom razdoblju provedene sljedeće aktivnosti:
-Za 143 korisnika (od toga 11 maloljetnika) osigurana je podrška, dok je motivacija za tretman pojačana kod 84 korisnika.
-84 korisnika pristupila su psihosocijalnom tretmanu u terapijskoj zajednici.
-84 korisnika pružena je pomoć u započinjanju životnih promjena ili u poboljšanju postojeće situacije.
-58 korisnika upućeno je u zdravstveni sustav ili druge organizacije.
-84 korisnika je pružena pomoć pri ostvarivanju zakonskih prava (jednokratna pomoć, zdravstveno osiguranje i dr.)
-Povećana je dostupnost usluga za 84 korisnika.
-Brži protok informacija osiguran je za 84 korisnika.
-79 voditelja i/ili djelatnika klubova/barova su motivirana i osnažena za razvijanje zaštitnih okruženja uz podizanje svijesti o mogućnosti kazni uslijed dozvole prodaje alkoholnih pića maloljetnicima.
-10 osoba s problemom ovisnosti dobile su podršku putem online intervencije od zdravstvenih djelatnika.
-Kod 10 osobe s dualnim poremećajem došlo je do ublažavanja rizičnih zdravstvenih stanja.
-16 korisnika obuhvaćeno je aktivnostima tjelovježbe.
-75 korisnika koristilo je usluge telepsihijatrijske skrbi.
-Odrađeni su punktovi sa štandovima (u Makarskoj, Vrgorcu, Metkoviću, Pločama, Opuzenu).
-Podijeljeno je 320 bonova za taxi vožnje.

-Podijeljeno je 800 boca vode.
-Prikupljena su ukupno 804 upitnika o prevalenciji konzumacije alkohola, cigareta, psihoaktivnih tvari i kockanja.
-Nabavljeno je, tiskano i podijeljeno 100 promotivnih majica sa kapuljačom.
-Nabavljeno je, tiskano i podijeljeno 100 promotivnih majica sa kapuljačom.
-Nabavljeno je, tiskano i podijeljeno 200 promotivnih kemijskih olovki.
-Tiskano je i podijeljeno 100 promotivnih brošura.
-Nabavljeno je i podijeljeno 100 USB stickova s tiskom.
-Kod 84 osobe s problemom ovisnosti postignuto je ublažavanje zdravstvenih posljedica i očuvanje mentalnog zdravlja.
-Održan je stručni skup na kojem su sudjelovale 34 osobe.

Vrednovanje rezultata, odnosno željenih ishoda programa za korisnike, kao i njegov utjecaj na ispunjavanje ciljeva poziva mjeren je vanjskom evaluacijom.
Nalazi u sklopu kriterija relevantnosti jasno ukazuju da je program uvelike zadovoljio evaluacijski kriterij relevantnosti. Aktivnosti programa imaju potencijal adresirati specifične potrebe maloljetničkih eksperimentatora, osoba s problemima ovisnosti i dualnim poremećajem. Također, suradnja između civilnog i javnog sektora, a u kontekstu provedbe unutar lokalnih zajednica ima veliku vjerojatnost sinergijskog učinka na ciljanu skupinu na mjestima gdje je prepoznata potreba za uvođenjem izvaninstitucionalne podrške pružene kroz aktivnosti ovog programa. Posebno je vidljiva inovativnost aktivnosti koja se temelji na izravnom opažanju potreba i ponašajnih obrazaca pripadnika ciljanih skupina, te direktni ulazak u zajednicu aktivnostima smanjenja štete. Nalazi u smislu efektivnosti i utjecaja aktivnosti predviđenih u provedbi unutar programa nas dovode do zaključaka kako su/je:
•Kod aktivnosti koje se tiče provedbe online intervencije nije dosegnuti predviđeni kvantitativni pokazatelji, dok su u slučaju provedbe savjetodavnog rada, organizacije stručnog skupa i aktivnosti tjelovježbe, dostignuti ili značajno premašeni planirani kvantitativni pokazatelji.
•Aktivnosti savjetodavnog rada pokazuju se visoko korisnima za sudionike s posebnim naglaskom na uključivanje članova njihovih obitelji, što predstavlja pravu dodatnu vrijednost ovog programa.
•Aktivnosti tjelovježbe su kod korisnika polučile umjereno visokim procjenama pozitivnog utjecaja na njihovo raspoloženje, povezanost s grupom i tjelesne karakteristike što je značajno unapređenje u odnosu na prvu godinu provedbe.
•Organizirani stručni skup visoko je ocijenjen u svim organizacijskim aspektima uz snažan pozitivan utjecaj na sudionike, a posebno u području informiranosti o problematici i novim trendovima u području ovisnosti i ispunjavanja njihove potrebe za stručnom podrškom.
Nalazi nadalje ukazuju kako je provedba zadovoljila kriterij efikasnosti. Kao pozitivni nalazi u svakom slučaju se izdvajaju zadovoljstvo sudionika aktivnosti njihovom organizacijom, visoka razina uključenosti predstavnika svih programskih partnera u sve aktivnosti te kapacitiranost projektnog tima za implementaciju programskih aktivnosti u svim njihovim fazama.
Zaključno može se reći da je primjereno osigurana održivost programskih rezultata i praksi na više razina. Na razini rezultata kroz osnažene pripadnike ciljane skupine, na razini organizacije kroz nastavak suradnje s partnerima, kontinuiranim nastojanjem za osiguravanjem sredstava za nastavak provedbi aktivnosti te zbog činjenice trogodišnjeg karaktera programa u provedbi.

14. Evaluatori
Unutarnji i vanjski

15. Dodatne napomene

16. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)
114556,27 eura

17. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK): 54.837,15 eura
Gradsko financiranje (HRK): 6.630,00 eura
Županijsko financiranje (HRK):
Nacionalno financiranje (HRK): 53.089,12 eura
Drugi izvori (HRK):